

bőrét egy kissé lehuzzuk, aztán több helyen ejtendő bevágáson megmérgezzük. Az ily prédát, különösen mikor hó van, nemcsak az ölyv, sas, hanem a karajkák, varjak, a szarka, szajkó is meg szokta enni, miáltal a vadászterület egy pár nap alatt igen sok kellemetlen vendégtől könnyedén megmenekül. —

A fekete és tarka varjukat igen eredményesen lehet mérgezett apró halakkal pusztítani. E célra venni kell mindenféle apró halacska s mindeniknek a kopoltyuja alá strychnint (vagy foszfort) kell tenni s az ekként megmérgezettet szabad helyen, különösen pedig patakok és vizek partján szétdobáljuk. A hol sok a varju, a siker impozáns lesz! E mérgezési mód azért is igen ajánlatos, mert a halat a hasznos vad nem veszi fel. Nem kevésbé jó sikerrel lehet a mérgezést a felette kártékony szarka ellen is alkalmazni.

Fáczánosokba vagy azokhoz közel mérgezett falatokat lerakni nem tanácsos, sőt egyáltalában meg sem engedhető, bár itt a szarkák és varjak legbiztosabban megtalálnák, mert kétségtelen, hogy a fáczán is házityukok módjára adott alkalommal szívesen megeszi a húst.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az állami erdőtisztek fizetésének rendezése ügyében a fizetésrendezési törvényjavaslatnak a pénzügyi bizottság részéről történt tárgyalása során több kedvező fordulat állott be. Így a magasabb állások szaporítása nem 1904. július 1-ével, hanem — a mennyiben a javaslat addig törvényerőre emelkedik — már 1903. július 1-ével lép életbe. A fizetési többlet után tiszti díj mindaddig nem fizetendő, a míg az illető tisztviselő összilletményeiben nem nyer. Ez némileg enyhíti azon tisztviselők helyzetét, a kik nem kerülnek magasabb fizetési osztályba. Dr. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter ur kijelentette továbbá, hogy a napidíjak és lótaratási átalányok ügyét is újból kívánja szabályozni.

A törvényjavaslatba felvett új szakasz szerint a failletmények a törvény életbeléptének napjával, a földilletmények pedig 1903. szeptember végével szűnnek meg. Némi aggályt kelt e pontnál az, hogy a föld-váltságról nincsen szó s így szorosan véve

azok, a kik nem természetben, hanem pénzben bírták a földilletményt, a pénzbeli pótlékra vonatkozó azon intézkedés alá esnének, a mely szerint fizetéstöbblet ugyan visszamenőleg 1902. november 1-től utalványoztatik, de ebből a többletből levonandók az 1902. november 1. óta kifizetett olyan illetmények, a melyek az új törvény alapján nem jártak volna. Minthogy pedig a fa- és földváltás sok esetben több mint a fizetési többlet, igen számos erdőtisztnek vissza kellene téríteni már felvett illetményeinek egy részét. Ez a szinte lehetetlen helyzet nyilván csak nem eléggé szabatos fogalmazásból ered s a törvény részletes tárgyalásánál egy indítvány által jóvátehető. Ajánljuk az országgyűlés tagjainak figyelmébe.

A pénzügyi bizottság ülésén az erdőtisztek hathatós szószóelői voltak első sorban dr. *Bedő* Albert, aki amellet foglalt állást, hogy mindenki maradjon meg minden eddigi járandósága élvezetében mindaddig, míg személyére nézve magasabb fizetési osztályba nem lép, azután *Hieronym* Károly, *Miklós* Ödön és *Barta* Ödön országgyűlési képviselő, de módot talált báró *Feilitzsch* Artur is, bár nem tagja a bizottságnak, hogy az erdőtisztek érdekében sikra szálljon. Írásbeli indítványt nyújtott ugyanis be a bizottsághoz s annak tárgyalásánál személyesen részt vett.

Emlékiratának elején ismerteti az erdőtisztek által végzendő tanulmányokat és azon nehézségeket, amelyekkel pályájukon, különösen eleinte, meg kell küzdeniök. Felemliti, hogy a kincstári erdészethnél jelenleg alkalmazásban levő tisztviselők között csak egyetlen egy van a X. fizetési osztályban, akit a 30. életévtől még néhány hónap elválaszt, ellenben a XI. fizetési osztályban 60 erdészjelölt között 26 van, aki 30. életévét már túlhaladta.

Kifogásolja, hogy az u. n. állásarányosítás nem magában a törvényben biztosittatik és annak teljesítése egy évvel elodáztatik. (Ez utóbbira nézve tudvalevőleg kedvező fordulat állott be.) Az állásarányosítás egyébiránt nem kárpótlás, csak egy régi sérelem orvoslása, amely azonban fentartja a XI. fizetési osztályt, holott más hasonló pályákon a tisztviselők a X. fizetési osztályba neveztetnek ki.

A földilletményben, a melyben egyébiránt a gyakornok és az erdészjelölt nem részesül, csupán a nagyon is szűkre szabott ló-

tartási átalány kiegészítő részét látja s a tűzifában sem lát kedvezményt, mert az erdőtisztek többnyire oly vidékeken laknak, a hol az év 8 hónapján át fűteniök kell. Ez illetmények tehát nem tehermentesek s mégis elvonja őket az új törvény, holott másoknak tehermentes illetményeit meghagyja, így a bányászok tantiémjét és a ménesbirtokok osztalékát. Pedig a bányászat deficizzel dolgozik.

Reámutat a napidijak és utiköltségek mostoha megállapítására és terjedelmes kimutatást csatol, mely szerint a természetbeni járandóságot élvező 572 erdőtiszt, a földnek *tényleges* értékét számba véve, 209,896 K.-t veszít a fizetésrendezés által s ez a veszteség még akkor is 159,496 K., ha számba vétetik, hogy a természetbeni járandósággal nem bíró többi tisztviselők egy része nyer a fizetésrendezés által. Hasonló számítást tartalmaz az emlékirat az altisztekre vonatkozólag.

Utalással a magyar erdészet nemzeti hivatására és nehéz szolgálati viszonyaira, a következő indítványban csucosodik ki az emlékirat: csatoltassék a mellékjárandóságok forgalmi értéke a mostani törzsfizetéshez és soroztassanak be a tisztviselők ezen összjövedelem alapján fizetési osztályokba s kapják azután az ezeknek megfelelő új fizetéseket.

Ha pedig ez nem fogadtatnék el, akkor arányosíttassanak a fizetések a törvény életbeléptekor a bányászathoz hasonlóan, de a XI. fiz. oszt. elhagyásával s hagyassanak meg az összes eddigi fa- és földjárandóságok.

Amint a fentiekből láttuk, a pénzügyi bizottság ezt az indítványt nem fogadta el, de ez alkalmat szolgáltatott Darányi Ignác földművelésügyi miniszter urnak arra, hogy kifejezze, miszerint az állások jövőben leendő esetleges még kedvezőbb arányosítását a maga részéről nem fogja ellenezni s hogy a napidij és lótartási átalányok ügyét szabályozni szándékozik.

Az akadémiai tanárok fizetésének rendezése érdekében tudvalevőleg az Országos Erdészeti Egyesület felírt a kormányhoz, kérve a fizetésnek 6400—10400 K.-ban való megállapítását. Egyuttal hasonló értelmű közbenjárásra kérte fel az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesületet.

Amint a Bányászati és Kohászati Lapokból értesülünk, a

bányászati egyesület igazgatótanácsa m. hó 2-án foglalkozott az erdészeti egyesület átiratával és azt örömmel fogadta. *Teleki Géza* gróf elnök felhívására *Farbaky István* ismertette az akad. tanári fizetés rendezésének ügyét. A kérdésnek megvitatása után az igazgatótanács elfogadta *Farbaky* indítványát, mely szerint intéztessék a kormányhoz kérés aziránt, hogy a selmeczbányai akadémia tanárai vétessenek ki az állami tisztviselők státusából s épen úgy mint a többi tanintézetek, külön státusba soroltassanak. A meny-nyiben az akadémián a tulajdonképeni szaktárgyak sikeres előadása megkívánja azt, hogy a tanszéket már az életben is maguknak nevet szerzett kiváló gyakorlati férfiak töltsék be, a selmeczbányai akadémia tanári fizetéseinél egyáltalán nem lehet a szigoruan bürokratikus állapotra helyezkedni és az előre megállapított fizetéshez minden esetben ragaszkodni, mert e tanszékekre oly férfiakat kell esetleg meghívni, a kik künn a gyakorlatban a rendes tanári fizetésnél jóval nagyobb jövedelem felett rendelkeznek. Kívánja tehát, hogy már most megadassék a mód arra, hogy adandó esetben a kormánynak e tekintetben szabad keze legyen.

Tekintettel továbbá arra, hogy ezzel szemben vannak az akadémián olyan tanszékek is, amelyekre megfelelő tanerőt mindig lehet kapni, s melyeknél az előbb jelzett nagymérvű gyakorlati ösmeret nem szükséges és végre tekintettel arra, hogy Selmeczbányán a megélhetési viszonyok sokkal kedvezőbbek, mint Budapesten, nem kívánja, hogy a selmeczi tanárok a műegyetemi tanárokkal egyenlő magasságu fizetésben részesüljenek, noha egyenlő rangjukat elismertetni kívánja; de megelégszik azzal, ha a rendes tanárok 6400 kor. kezdő fizetés mellett a rendes ötödéves pótlékokkal 20 év után 9600 kor. fizetést érjenek el.

Egyuttal felhívja a kormány figyelmét arra a körülményre, hogy ha a selmeczbányai tanári fizetés nem éri el legalább is az osztrák tanári fizetést, úgy könnyen megtörténhet, hogy legjobb tanerőinket a szomszéd hódítja el. (?)

Amint tehát ebből öröndetes módon kitünik, a Bány. és Koh. Egyesület csatlakozott az Erd. Egyesület mozgalmához, habár kérelmében nem is helyezkedett egészen azonos álláspontra.

Az állami erdészeti altisztek fizetése az új fizetés-rendezési törvényjavaslat szerint 700 korona kezdőfizetésről emelkedik öt évenként 1300 K.-ig. A szolgák fizetése Budapesten 700, 800, 900 és 1000 K., vidéken 600, 700, 800 és 900 K. Az altisztek és szolgák (a hol természetbeli lakást nem élveznek) az I. polgári lakpénzosztályba tartozó állomáshelyeken évi 300, a II. osztályba tartozó állomáshelyeken 210, a III.-ban 180 és a IV.-ben 150 K. lakpénzben részesülnek. A kincstári erdőknél szolgáló erdőőrök tudvalevőleg a fizetésemeléssel kapcsolatosan elvesztik ugyan fa- és földjárandóságukat, de olcsó haszonbéren eddigi földjeiket megtartják s a fát is előállítási áron kapják.

A kopár, futóhomokon álló és vizmosásos területeken önként létesített erdősítések állami segélyezése. A m. kir. földmivelésügyi miniszter ez évben is úgy mint az előbbi években, azokat az anyagilag szorultabb helyzetben lévő birtokosokat, kik a közgazdasági érdekből befásítandó kopár, futóhomokon álló s vizmosásos területeken az 1902. év folyamán önként s illetve az erdősítésnek az 1879. évi XXXI. t.-cz. 165-ik szakasza alapján való elrendelése előtt, sikerrel erdősítettek, *állami pénzsegélyben* részesítette s illetve a teljesített erdősítések közgazdasági értékéhez és fontosságához, valamint a tényleg felmerült költségek nagyságához képest 870 birtokos között 4215·06 kat. hold kiterjedésű közgazdasági szempontból szükségesnek ismert erdősítések után 86256 korona pénzsegélyt osztott ki.

Minthogy évről-évre több birtokos teljesít ilyen erdősítéseket s évről-évre ennek folytán több segély osztatik ki, ebből a körülményből is kitűnik, hogy az ilyen erdősítések létesítését a szegényebb sorsu birtokosok segélyezése hathatósan előmozdítja.

„Hivatalos rendszerünk.” Ezen a czímen már az ötödik közlemény jelent meg.

Ez azt bizonyítja, hogy Lonkay Antal oly fontos kérdést vetett fel, amely a kincstári erdőket kezelő erdőtisztek részéről komoly megfontolás tárgyát képezi.

Osztozom a kezdeményező cikkíró ur véleményében, mert amint nem a hivatal van a tisztviselőért, hanem a tisztviselő a hivataláért, úgy nem az erdőgazdaság van az irodáért, hanem az iroda az erdőgazdaságért.

A sok irodai teendő bénítólag hat az erdőgazdaság intenzívitására, már pedig a magyar nemzetnek a művelt nyugoti államokkal ezen a téren is lépést kell tartania.

Ezzel nem azt akarom mondani, hogy a kezelő erdőgondnokot az összes irodai munkáktól szabadítsuk fel; nem, mert helyes gazdálkodásnak helyes ügy- és számviteli kezeléssel kell karöltve járnia. Minél intenzívebb az erdőgazdaság, annál nagyobb az irodai ügykezelés, a számvitel, de mindezt a lehető legnélkülözhetlenebbre kell szorítani.

Belterjes erdőgazdaság mellett az erdőtiszt az irodai teendőknek és a külső kezelésnek csak akkor bír megfelelni, ha a *munkabeosztás* a mostaninál helyesebb. Az erdőgondnok ne végezzen olyan munkát, a mely szakképzettségéhez nem méltó, ne végezzen az irodában másolási és egyéb mechanikai munkát, ne végezzen künn az erdőben védelmi, szálfafelmérési, vagy ehhez hasonló alsóbbrendű munkát, hanem fektessen fősúlyt az erdőgazdaság két kimagasló ténykedésére, az *erdősítések* minél gondosabb és lelkiismeretesebb keresztülvitelére; és másodszor a *vágások* szakszerű és minél nagyobb jövedelmezéssel járó kihasználására.

Ennek azonban az erdőgondnok csak akkor felelhet meg, ha a kellő és megfelelő *segédszemélyzettel* rendelkezik.

A segédszemélyzet a helyes munkaosztás elvénél fogva legyen három részre osztva. Legyenek olyanok, akik az erdőgondnokság sablonszerű irodai teendőit elvégzik. Másodszor olyanok, akik a tulajdonképeni külső műszaki segédszolgálatot teljesítik, így nevezetesen az erdőművelési, vágási munkát végzik. a fa-felmérést eszközlik, az ut és egyéb építkezési munkálatokat felügyelik stb. stb. Ezek itt elősorolt teendője nem egy, hanem több védkerületre terjedne ki. Harmadszor lennének az erdőkerülők, csak az írás és olvasás előfeltétele mellett, akiknek teendőjük az erdővédelem lenne.

Az első kettőtől meg kellene követelni a törvénytábla minősítést és ezeket neveznénk erdészeti műszaki segédközegeknek, altiszteknek, az utóbbiakat erdőőröknek.

Ha tehát az erdőgondnok egy ügyes irodai altiszttel, a milyen kincstári bányászati telepvezetői irodáiban van, rendelkezik és ezek mellett úgy mint ott a munka nagysága, de az utódok felnevelése

céljából egy két ügyesebb napibéréssel bir, a kik szükség szerint részben az irodában, részben gyakorlat szerzése céljából künn a kezelésnél mint munkafelvigyázók vannak alkalmazva, továbbá ha erdősítések, vágásvezetés és egyéb technikai munkálatoknál, az illető erdőgondnokságban folyó gazdálkodás nagysága szerint 2—3 ügyes altiszttel és végül elegendő számu erdőőrrel fog rendelkezni, senki sem fog tulterheltetésről panaszkodhatni.

Ezzel nem azt akarom mondani, hogy a meglevő, a mostani altiszti, illetve erdőőri személyzet szaporittassék, hanem hogy azok helyesebben, céltudatosabban osztassanak be. A helyes beosztás alkalmával talán azok létszámának apasztása fog kiderülni?! Mert az ország több hatóságánál járva azt tapasztaltam, hogy némely helyen annyi a képzett erdőőr, hogy azok teljes munkaereje és birása ki nem használtatik, ambíciójuk ki nem elégítettetik, főerdő-őrök csupán csak védelemmel vannak megbizva, más helyen meg ezekben oly szükiben vannak, hogy azok a kevesen, a kik használhatók, az illető erdőhatóságok által foglaltatnak le, míg a külső kezelők a kevésbé alkalmasakkal kénytelenek beérni.

Hiába a jó vezér, ha nincsen elegendően jól képzett katonája. Hiába válok a legszebb terv, ha nincs, ki helyesen végrehajtsa.

Az irodai teendők apasztását és ezzel kapcsolatban a külső erdőgazdasági kezelés fejlesztését az intenzív és így jövedelmező erdőgazdaság kezelését a műszaki szegédszemélyzet, az altiszti személyzet helyes szervezésében és kiképeztetésében találom első sorban megoldandónak.

Ha az altiszti kérdést megoldottuk, térhetünk át a mi hivatali rendszerünk módosítására. Mert ha az egy ministerium alá tartozó kincstári erdészethnél követett hivatalos eljárást szemügyre vesszük, azt látjuk, hogy egy és ugyanazon dolgot majdnem minden hatóságnál másképen végeznek. Legalább erre kell következtetnünk a fent érintett cikksorozatban felhozottakból. Ezzel azonban nem azt akarom mondani, hogy mindenütt egy és ugyanaz az eljárás követtessék a szó szoros értelmében, hanem hogy egységes alapelvek legyenek, melyek a viszonyokhoz alkalmazkodva érvényesítendőek.

E célból célszerűnek találnám, ha összehivatnék egy gyakorlati szakemberekből álló tanácskozmány, belevonva az összes

hivatalfőnököket és az ország különféle vidékén szolgáló tapasztaltabb erdőgondnokokat.

Ezek hányjáték és vessék meg a dolgot, tartsák meg a mi jó, és vessék el a fölösleges sallangot. Megvagyok győződve, hogy a szaktanácskozás meghozná áldásos gyümölcsét.

A fentmondottak megvilágítására legyen szabad a zarnócai erdőhivatal kerületében folyó gazdálkodásra reámutatni és megjegyezni, hogy daczára annak, hogy a kerületben a fokozatosan felújító vágás rendszere van alkalmazásban és e mellett pl. a vezetésemre bizott erdőgondnokságban évente átlag nyolcz vágássorozatban 45 osztagban erdősitek, 14,000 m² területű 14 csemeteterem van és vágásaim évente átlag 50 osztagban, részben mint gyéritő, vető, ritkító, taroló és tisztázó vágásban házikezelés mellett folynak s daczára annak, hogy nem rendelkezem elegendő számú jól képzett altiszttel, nem panaszkodom tulterheltezésről.

Ennek okát pedig abban kell keresni, hogy az erdőhivatal 1891. évben összeállított egy utasítást, ez megszabja mindenkinek a maga teendőjét, minden munkát előír, hogy azt hogy és miként kell elvégezni. Ebből folyólag egyik munka úgy követi a másikat és oly kiegészítő részét képezi a másiknak, amint a legösszetettebb gépezet kerekai egymásba fogózva végelik a céltudatos munkát.

Ezeket előrebocsájtva, különösnek hangzik, hogy Lonkay Antal amellettt érvel, hogy az anyagszámadások havonként és ne félékenként zárassanak le és terjesztessenek be, és hogy bizonyos munkákat az erdőszámvevőségre kíván átruházni.

Az itt alkalmazott rendszer mellett sokkal egyszerűbbnek tartom azt, ha az anyagszámadás félékenként záratik le és éppen a fizetési jegyek okából nem június és nem deczember hó 1-ével, hanem július és február hó 1-ével terjesztetik be. Czélszerűbb és nagyobb a munkamegtakarítás, mert azt csak kétszer zárom le az évben és nem tizenkétszer.

Az itt divó belterjes erdőgazdálkodás mellett nem lenne nagyobb munka, ha az anyagfőnaplót annak nyolcz czimével és ezzel kapcsolatosan az A) alnaplót (a m. k. bányakincstárnak eladott anyagokról) és a vágásonként vezetett segédnaplót minden hóban lezárnánk, mint ahogy azt most tesszük csak kétszer évente? Nem sokkal egyszerűbb-e, ha a megterhelések csak kétszer és nem

12-szer történnek?! Nem egyszerűbb-e, ha az elárusítási lajstrom adatai kétszer vonatnak össze és vezettetnek be a főnapló eredményeivel az üzemnyilvántartási segédnaplóba és az ezzel egy szervi összeköttetésben lévő fő- és előhasználatok nyilvántartásaiba?

Azt hiszem, hogy igen és hogy az itteni anyagkezelési eljárás mellett ez a képzelhető legegyszerűbb.

Faraktáraknál, úgy mint azt Gabnay F. a m. évi E. L. X. füzetében előadta, helyénvalónak találom, hogy ott az anyagnapló a pénznaplóval havonként lesz lezárva.

A félévenkénti anyagszámadás lezárása azért is előnyösebb, mert ezzel a számvevőségnek az esetleges nehézménynyel, illetve felmentéssel csak kétszer van az évben dolga.

A központi főtiszteknek kéthetenkénti kirándulását, a mint azt Lonkay A. ur tervezi, nemcsak czélszerű, hanem feltétlenül szükséges.

Mindemellett szükségesnek tartom a többszöri, de legalább évenként háromszori tisztírtékezetnek a megtartását.

Hogy ezen értekezletek épen úgy, mint a kincstári bányászatnál az ugynevezett konzultatiók az egész ügyvitelre, a kezelés egyszerűsítésére üdvös hatással vannak, azt a bányászatnál elért eredmények eléggé igazolják.

Facta loquuntur.

Divald Béla.

Mennyi a faburkolat Budapesten? A fővárosi utcaburkolatokról legújabbán készült törzskönyvből megtudjuk, hogy összesen 93,000 m^2 a fakoczkával burkolt terület. Ezzel szemben az aszfaltozott kocsutak területe 183,000 m^2 , a kőkoczkaburkolaté 1.393,000 m^2 , a makadamburkolaté a beltelken 1.096,000 m^2 . Amint látjuk, a faburkolat ezidőszert még igen alárendelt szerepet visz Budapesten.

„Merrel“-féle hordozható vágány*) Egy igen czélszerű és amellet egyszerű ütköző sinösszeköttetésről van szó, melynek kapcsoló elemei nem állnak egyébből, mint egyszerű horogból és rögzítő szögöl.

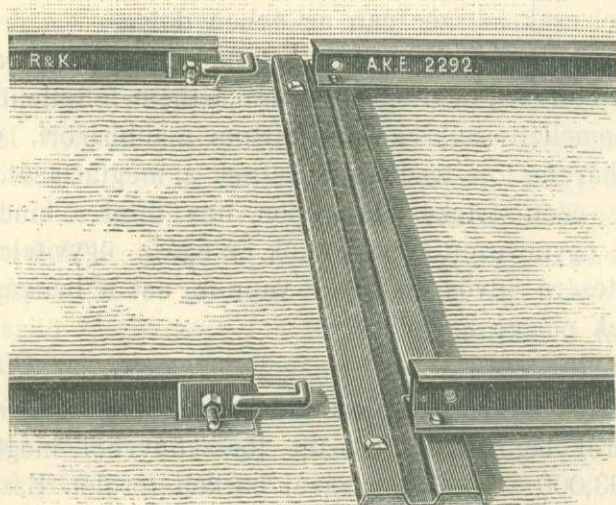
Amint a 15. és 16. sz. képből látszik, a hordozható vágány egyik vége ütközőtalppal van ellátva, míg a másik végén a sinek szabadok. Elöl az ütköző-talp szabad oldalán, ahol a szomszédos

*) Magyar szabada'om 24,505. sz. Osztrák szabadalom bejelentve.

vágánykeret sinjei fektetendők, rögzítő-szögek vannak, melyeket aczéltalpaknál felcsavarnak vagy felszegecselnek, fatalpaknál azonban bevernek. Egy-egy sintalp számára egy-egy szög elegendő arra, hogy a sint rögzítse.

Az ütköző-talpra erősített szinszálak végei egyszerű lyukkal birnak. A vágánykeret másik végén lévő szabadon álló sin törzsének oldalára vannak a horgok erősítve, melyek a szomszédos sinek lyukaiba illenek.

A vágánykeretek fektetése és egymásközt történő összekapcsolása a 17. sz. ábrában látható és következőkép történik: a

15. ábra. A vágány kapcsolat előtt (aczéltalpakon).

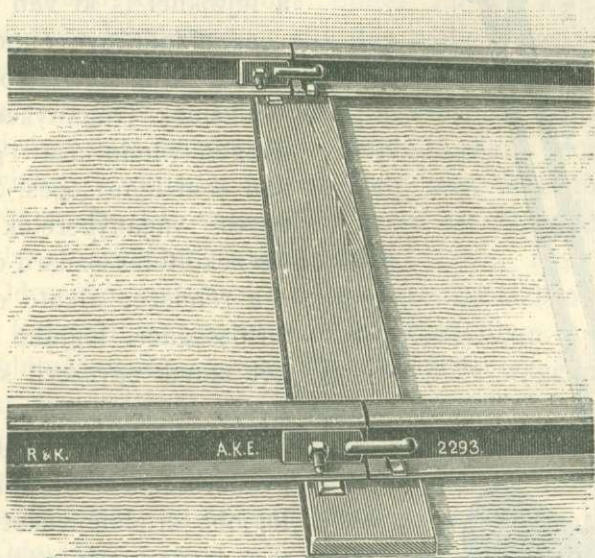
sineket és talpakat vagy a szerelés, vagy a használat helyén alkotják keretekké. Miután az első keretet a terepen már elhelyezték, a második összekapcsolandó keretet felemelik és a horoggal ellátott végét a földön fekvő kerethez illesztik, a horgokat pedig oldalról tolják be a lyukakba addig, míg előbbieket utóbbiakban erősen befogódnak. Amint az összeköttetés ily módon megtörtént, a keretet leeresztik, mely alkalommal a sintalpak közvetlen a rögzítő szögek mellé kerülnek, melyek a lefektetett sinpárt rögzítik, illetőleg megakadályozzák az oldalirányú elmozdítás lehetőségét. Ezen szögek oly alakban készülnek, hogy fejük nem magasabb, mint a sintalp,

ugy hogy a keretek felfelé emelhetők, ha a horgokat a lyukakból leszerelés vagy továbbszállítás céljából ki akarják venni.

A szükségelt további keretek fektetése épp oly megbízhatóan történik, mint a hogy fent leirtuk, és így a kereteket gyorsan, minden további nehézség nélkül szilárd vágánnyá lehet összerakni.

Az eddig használatban lévő ütközőrendszerek összekötő elemei vagy hevederekből, vagy sarukból állanak, ahol a főkapcsoló részeket az összekötő csavar képezi; vannak még horogösszeköttetések is („Dolberg“-rendszer) stb. stb.

A csavar-(heveder)-összeköttetés igen alkalmas, de csakis ott,

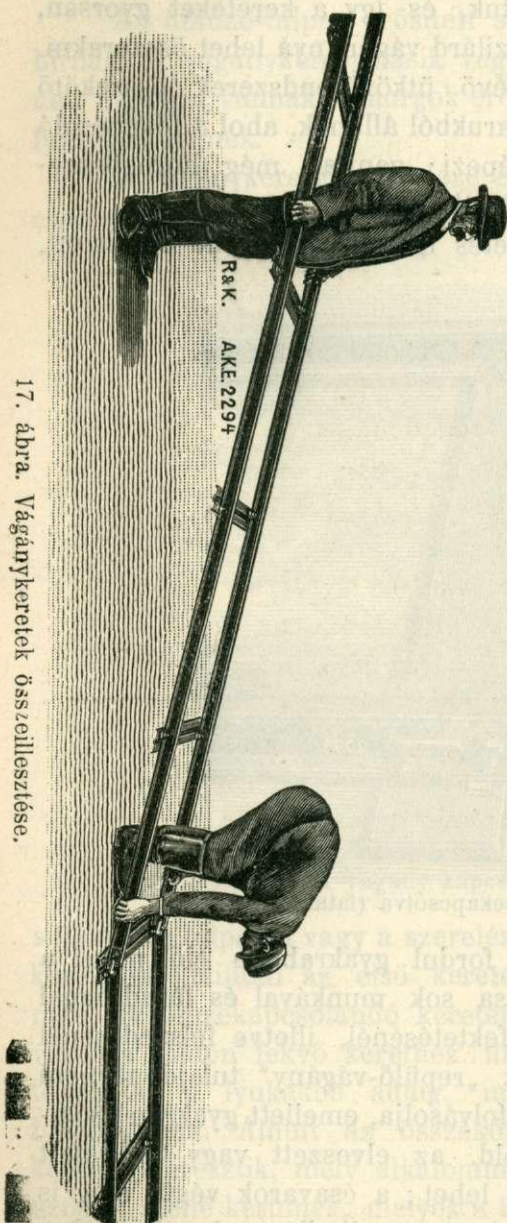

16. ábra. A vágány összekapcsolva (fátalpokon).

hol a vágány áthelyezése nem fordul gyakrabban elő, mivel a csavarok meghuzása és meglazítása sok munkával és fáradsággal jár, ami a hordozható vágány fektetésénél, illetve felszedésénél nagy hátrány és így az ugynevezett „repülő-vágány“ tulajdonképeni célját nagy mérvben károsan befolyásolja, emellett gyakran üzemakadályok következnek be, ha pld. az elveszett vagy tönkretett csavarokat azonnal pótolni nem lehet; a csavarok végül meg is lazulhatnak ugyannyira, hogy a sínvégek elhajlása okvetlenül bekövetkezik, ha a kerek rajtuk elhaladnak.

A horog-összeköttetések, melyek eddigelé használatban voltak,

azon hátránnyal bírnak, hogy lejtőknél elhajolnak és így a sinközöket lényegesen tágitják, miáltal kisiklások, járművek és felépítmények elrongálódása jöhet létre.

17. ábra. Vágánykeretek összeillesztése.

Azt itt leírt bajok a „Merrel“-féle rendszer használatánál nem fordulhatnak elő, mert a lehető legegyszerűbb szerkezet a vágánykeretek gyors fektetését, felszedését teszi lehetővé, a kapcsoló elemek elhajlása a lejtőknél is ki van zárva,

az oldalirányú elmozdítást a rögzítő szög akadályozza meg; a sinek (vágánykeretek) lényeges vándorlása egy irányban sem lehetséges, mivel az egyes vágánykeretek közötti összeköttetés szilárd és biztos;

a rendszer alkotó elemeinek tartósságáért legjobb biztosítékot annak egyszerű szerkezete nyújt.

A Merrel-féle rendszert a gyakorlatban is kipróbálták és a legjobb eredményeket érték el.

A kizárólagos gyártási és eladási jogot Roessemann és Kühnemann (Koppel Arthur-féle vasutak) cég biztosította magának.

Törökország erdei. Gaal Gyula, a földmivelésügyi minis-ter bukaresti gazdasági szak-tudósítója jelentésében követ-kezőképen emlékszik meg Tö-

rökország erdeiről.

Erdők, különösen értékesebb erdők Törökországnak csak azon

részeiben fordulnak elő, melyek jelenleg alig hozzáférhetők, míg máshol azok nagyobb részt ki vannak pusztítva, így keleten Drinápolytól Konstantinápolyig egyáltalán alig találni erdőt.

A legértékesebb erdők, többnyire tölgy-, kőris- vagy szilfa, Albániában és a salonichi vilajetben vannak még, de ott, a hol azok a tenger közelében vagy egyébként értékesíthetők is volnának, számos nehézség merül fel e tekintetben. Az állami erdőkezelés nagyon hiányos, külföldinek, ki nagyobb tőkével vagy szakértelemmel mehetne az üzletbe, erdő nem adatik el, hanem a népnek engedtetik meg a vágás, mely a fát közvetítőnek adja el és csak ez juttatja a külföldi kereskedőnek. Ennek folytán a fának szakszerű kezelése nem lehetséges, a kincstár pedig e mellett szintén nem huz hasznót. A hol pedig magánosoknak volna erdejök, ott a kormány igényt emel a tulajdonra, a mint az illető erdejét értékesíteni kívánja és a magánostól tulajdonjogának okmányokkal való bebizonyítását kívánja, a mit az illető nem teljesíthet.

Igy Törökország, bár valamelyes nyers fát Albániából Olaszországba kivisz, nagyrészt fabehozatalra szorul, mely egyrészt Galatzból és Odessából, másrészt a nyugati országrészben Triesztből jön, ujabban Bulgária is résztvesz a fabehozatalban. A konstantinápolyi főkozülatús jelentése szerint 1901-ben 2000 vaggon fűrészelt faáru hozatott be, melyből 1400 vaggon osztrák és magyar, 500 vaggon román és 100 vaggon bolgár eredetű. Az osztrák és magyar fa nagyobb részt Odessából jött, miután az orosz vasutak tarifájukat leszállították, az odessai raktárak nagy kedvezményeket nyújtanak és Odessából a vizen való szállítás vagonrakományonként 70 frankot tesz ki, míg Galatzból 90—100 frankot. Alárendeltebb minőségű, ugynevezett vízi áru 500 vaggon jött be és pedig 350 vaggon román és 150 vaggon osztrák és magyar fa. Gömbölyű fa, mely Galatzból tutajokon szállítatik, 3000 m³ indíttatott el, ebből azonban kétharmad rész utközben elveszett.

Az ország nyugati része, Albánia, ámbár a fiumei kikötőből magyar és bosnyák eredetű fa könnyebben volna szállítható, mégis Triesztből látja el magát épületfával.

Miután Törökországban az elpusztított erdők felujítása iránt ugyyszólván mi sem történik, a meglevő, de nem hozzáférhető

nagyobb erdőségek ezentul is még soká ilyenek maradnak, Törökország faszükségletének fedezésével a külföldre marad utalva.

Faarak és faeladások : Kassa város erdeiből 19,016 db jegenyefenyőtörzs mult évi deczember 17-én 78,200 K.-ért kelt el.

A zágrábi k. erdőigazgatóság rujeváci erdőgondnokságában 86·34 k. h. szelid-gesztenyés január 17-én 34,694 K. kikiáltási árral szemben 38,111 K-t ért el.

Az Erd. L. folyó évi január havi füzetének hirdető mellékletében (X. old.) részletesen leírt *görgényi faárverésen* a 2.015,000 K. kikiáltási árral szemben a vevő *Goldfinger* és *Teplánszky* czég 3.234,229 K. 13 fillért ajánlott meg. a mi 60% tulfizetésnek felel meg. 7926 k. hold erdőről lévén szó, a holdankinti átlagérték 408 K., holott a becsárnál a holdankinti érték 40—460 K. között ingadozott. Az elért átlagérték tehát közel áll az ármegállapításnál alapul vett maximális holdankinti egységárhoz. A 7926 k. holdból 3474 k. hold fenyőerdő, 2799 k. h. bükkös és 1653 k. h. vegyesen fenyő és bükk.

Sokkal magasabb kikiáltási árral s ennél fogva kevesebb tulajánlattal zárult le január 22-én a *Liptóújváron* tartott kincstári árverés. A szvarini, feketevági és teplicskai m. kir. erdőgondnokságok 5 évi fahozamát (960·7 k. h. 191,800 m³ fenyőépületi és műfa, 34,800 m³ lágy és 5200 m³ kemény tűzifa) Glesinger J. Ph. tescheni fakereskedő vette meg holdankint 1660 korona kikiáltási áron. A maluzsinai m. kir. erdőgondnokságban 5 év alatt kihasználandó 266·1 k. holdon lévő 63,200 m³ fenyő épület- és műfáért és 6500³ lágy tűzifáért holdankint 2050 K. kikiáltási árral szemben 2110 K. volt a legmagasabb ajánlat (Lax Lajos és Glesinger J. P.) A vichodnai erdőgondnokság 5 évi vágás-területén 113·9 kat. holdon lévő 25,000 m³ fenyő, épület- és műfa és 3200 m³ tűzifa a kikiáltási áron h.-ként 1650 K.-ért talált vevőre (Mikó Péter). A fenyőházai erdőgondnokság 5 évi hozamát (751·5 kh. 69,600 m³ fenyőműfa, 11,200 m³ lágy, 45,200 m³ kemény tűzifa) 850 k.-holdankinti kikiáltási árral szemben Lax Lajos 881 K.-ért vette meg. Feltűnőek a számításba vett magas műfaszázalékok a fenyőfánál. Amennyire az adatokból megállapítható, egy m³ fenyőműfa ezen eladásnál 7·8—8·8 K. átlagos tőárat ért el.

Kőröspataki közbirtokosság 2275 db tölgyfára 12,004 K. kikiáltási árral tartott árverést. Legkedvezőbb ajánlat 14,257 K.

Brezoviczán (Zágrábm.) 322 tölgyfa jan. 10-én 12,747 K.-ért kelt el.

Rafajna-Ujfalu 428 tölgytörzsét munkácsvidéki fakereskedők 6065 K. kikiáltási árral szemben 12994 K.-ért vették meg.

Szepes-Olaszi város erdejének lucz és jegenyefenyőfáját 5 K. 32 f. tőárral értékesítette.

A beszterczebányai erdőigazgatóság kerületében m. év őszén tartott árveréseken a következő árak értek el: Badini erdőgondnokság C. ü. c. holdankint 1038 K., D. ü. o. (fokozatos felújító vágás) lucz- és jegenyefenyő 12—19 cm. középátm. 2·75 K., 20—28 cm. 5·65 K., 29 cm.-en felül 9·12 K. tőár. Mlhálytelki erdőgondnokság hd.-kint 1825 K., karámi és dobrócsi erdőgondn. hdk. 1910 K.

A besztercebányai püspökség erdeiben tölgyhaszonfáért tövön 10 K. 50 f.-et fizettek.

Körmöcbánya város alsó-stubnyai erdőgondnokságában 40·4 kh. lucz- és jegenyefenyő-erdő 57,524 K. kikiáltási árral szemben 72,376 K.-ért kelt el.

A pancsova—kubini ármentesítő társ. 50,000 védőkaróra és 300 db. kemény telefonpóznára irt ki m. év őszén árlejtést. Ajánlatok: a védőkarók dbja vörösfenyőből (?) 55 f., tölgy 26—30 f. oszlop 2 K. 70 f.—4 K. 50 f., kátrányolajjal telítve 6 K. 20 f.—8 K. 40 f. dbkint.

A m. kir. államvasutak 1903. évi talpfaszükségletére m. év decz. 13-án volt versenytárgyalás. Ajánlatok: váltótalpfa m³-kint 47—59·5 K., 2·7 m. h. tölgytalpfa dbja 3·42—3·80 K., 2·5 m. h. tölgytalpfa 2·30—3·33 K. a termelési helyhez legközelebb eső vasuti állomáson.

Szepesvár-alja erdejében 700 m³ erdei fenyőfa m³-kint 10 K. 80 f.-t ért el.

Szepes-Olaszi város lucz, jegenye és erdei fenyőfáját m³-kint 5 K. 32 f.-ért adta el.

Klastromfalva (Bereg-m.) volt urbéresei erdejében 1088 m³ tölgyműfa és 121 m³ tölgytűzifa 10,690 K.-ért, Szentágotán 3107 m³ műfát, 8697 m³ tűzifát tartalmazó 2752 tölgytörzs 46,500 K.-ért kelt el.

Szakolcza város erdejében: tölgyfa m³ 19 K. 20 f., köris 18 K., fűz 5 K. 40 f., nyár 4 K. 30 f.

Szatmár-Németi város: tölgyrönkö és szerszámfa m³ 12 K. 50 f.

Halalozások. Csikszentkirályi és krasznahorkai *gf. Andrásy Aladár*, v. b. t. t., m. k. főkamarásmester, a főrendiház örökös tagja, földbirtokos, f. hó 2-án hosszas szenvedés után Budapesten meghalt. Az elhunyt, aki a szabadságharczban mint Bem hadsegéde vett részt, száműzetésből való visszatérése után nemcsak mint földbirtokos, hanem mint egy ideig Zemplén és Gömör vármegyék főispánja és az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek alelnöke gazdasági téren élénk tevékenységet fejtett ki. Az Országos Erdészeti Egyesületnek 1869 óta volt alapító tagja.

Pál Tamás m. k. főerdész, a kaposvári m. k. állami erdőhivatal vezetője és az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja elhunyt. Béke hamvaikra!